

APPLE IPAD V SYSTÉMU VZDĚLÁVÁNÍ

LAVRINČÍK Jan, ČR

Resumé

Článek se zabývá významem a obecnou charakteristikou problematiky tabletů ve vzdělávání. Osobitý důraz klade zejména na tablety alternativní platformy Apple iOS. Svou pozornost věnuje definici pojmů a klasifikací aplikací souvisejících s multimediální výukou podporovanou tablety iPad na platformě iOS zaměřené na aplikace iBooks a iBooks Author. V závěru polemizuje nad využitím tabletů typu Apple iPad v současném primárním, sekundárním a terciárním vzděláváním.

Klíčová slova: tablety, OS X, iOS, iPad, iBooks, iBooks Author, vzdělávání, vyučování.

APPLE IPAD IN EDUCATION

Abstract

The paper deals with the significance and general characteristics of tablets in education. A special emphasis is devoted to Tablet Apple iOS alternative platforms. Its attention definition of terms and classification applications related to multimedia teaching iPad tablet supported on iOS platform, especially application iBooks Author. In conclusion argues against the use of Apple iPad tablet type in the current primary, secondary and tertiary education.

Key words: tablets, OS X, iOS, iPad, iBooks, iBooks Author, education, teaching.

Úvod

Vzdělávání z pohledu všech stupňů škol i oborů je pro společnost z dlouhodobého pohledu velmi důležité. Kvalita vzdělávacího procesu závisí na řadě aspektů. Jedním z aspektů, na který se chceme zaměřit, budou moderní informační technologie. Do vzdělávacího systému mohou přinést prvky jako interaktivita, inspirace, motivace a zábava. V příspěvku bychom se rádi zaměřili na zařízení společnosti Apple s operačním systémem OS X, jako platformy pro tvorbu vzdělávacího obsahu elektronické knihy. Mobilního operačního systému iOS, představující nástroj pro konzumaci obsahu a tvořivou práci žáků prostřednictvím interaktivní multimediální didaktické techniky typu iPad.

1 Tablet – iPad

V roce 2010 přišla na trh společnost Apple s technickou novinkou v podobě zařízení pojmenovaném iPad. Zařízení můžeme definovat jako mezistupeň mezi notebookem a kapesním počítačem nebo mobilním telefonem typu SmartPhone. O úplnou novinku se nejednalo, jelikož s tablety, jak se souhrnně tato zařízení nazývají, experimentovali dříve jiné společnosti. Díky nasazení standardních operačních systémů z běžných počítačů neměli prodejní úspěch. Apple se vydal cestou nasazení procesorů typu ARM a mobilního operačního systému iOS (operační systém určený pro mobilní telefony iPhone) a odkryl skutečný potenciál zařízení typu tablet. V současné době se jedná o jednu z nejpoužívanějších platform mezi tablety (1).

Z pohledu vzdělávání představuje tablet malou interaktivní tabuli určenou pro žáky ke každodenní práci (psaní textu, zaznamenávání poznámek a domácích úkolů, vytváření a konzumace výukových prezentací, čtečku elektronických knih, výukových materiálů, podcastů atp.). Díky specializovaným aplikacím, které najdeme v Apple App Store (obchod k nákupu aplikací pro tablet iPad) se může proměnit v prostředek k doplňovacím cvičením do českého jazyka nebo matematiky, pro výuku cizích jazyků apod. Zde je však nutné zmínit, že vývoj aplikací je náročný a vyžaduje dokonalé znalosti programovacího jazyka Objective-C a aplikace Xcode.

V příspěvku bychom se rádi zaměřili na bezplatnou aplikaci iBooks Author určenou pro tvorbu elektronických multimediálních knih z pohledu možností funkcí a procesu publikování prostřednictvím iBook Store. Dopad na žáka řeší článek (2), proto problematice již nebudeme věnovat pozornost.

2 iBooks a iBooks Author

Leden roku 2012 byl z hlediska představeného software pro vzdělávání výjimečný. Společnost Apple začala prostřednictvím App Store bezplatnou distribuci nástroje pro tvorbu elektronických výukových materiálů s názvem iBooks Author (3), (4). První výtku můžeme mít pouze k podpoře aplikace iBooks Author počítačů Apple s operačním systémem OS X. Design a rozmístění ovládacích prvků je pro uživatele aplikace Pages z balíčku iWork podobné a proto uživatel nemusí absolvovat časově náročná školení.

Při spuštění nám nabízí aplikace možnost si vybrat novou knihu ze šablony nebo založit novou bez grafického tématu. Novinkou oproti Pages je rozložení Kniha při levém okraji obrazovky plně zohledňující rozložení klasické knihy. Pod „Book Title“, najdeme přebal knihy, jako „Úvodní médium“ máme možnost vložit obrázek nebo krátkou videosekvenci. Přehled obsahu nabízí graficky zpracované rozložení celé knihy. Ve spodní části panelu kniha najdeme náhledy jednotlivých stránek knihy ve formátu dvojstránka. Aplikace se nám snaží ukázat, jak bude vypadat orientačně kniha na zařízení iPad, pro které je primárně určena. Rozložení a zobrazení jde změnit pomocí stejně pojmenovaných ikon v horní nabídce nástrojů.

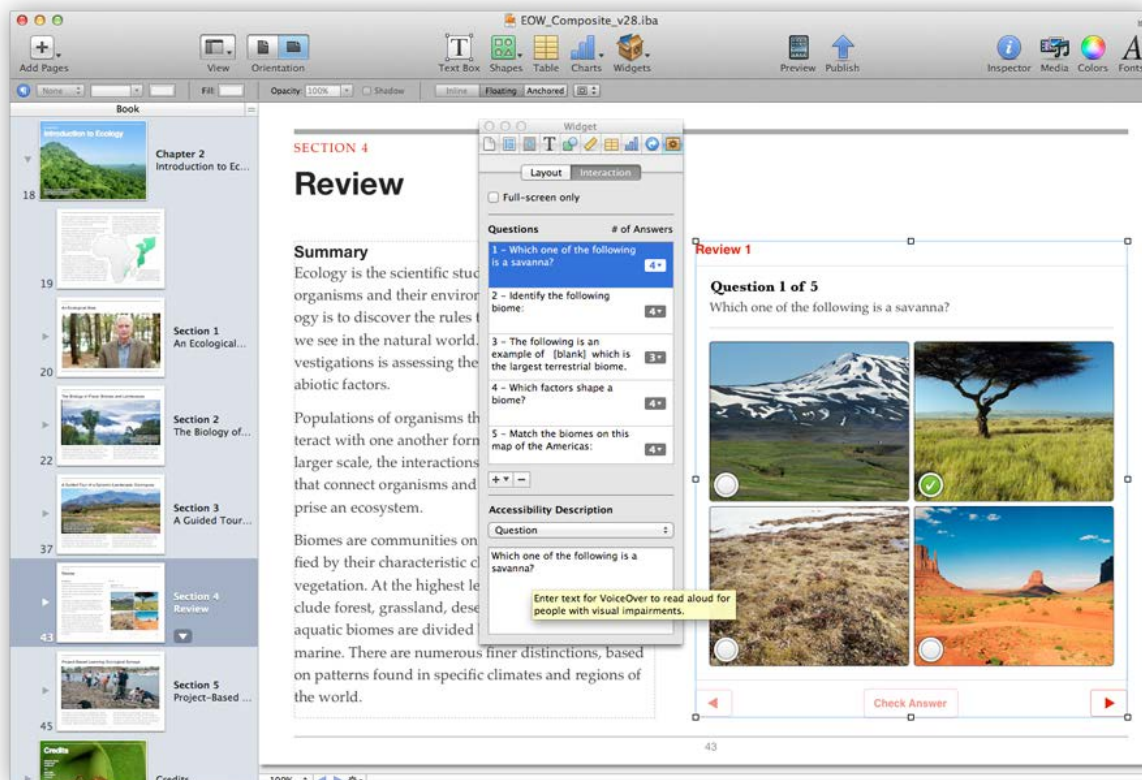
Jako autoři máme možnost přidávat kapitoly, oddíly a stránky. Již zpracované texty lze snadným přetažením vložit do knihy. Export do jiných formátů není šťastně zvolený mimo formátu iBooks: standardně obtížně editovatelný PDF a textový, kde není možno uložit multimediální prvky.

Z další standardních prvků můžeme do aplikace vkládat textové rámečky, plnicí funkci textových polí známých z MS Word, automatické tvary, tabulky a grafy. Speciální skupinu tvoří ikona widgety. Pod ní najdeme skrytých sedm ikon určených k vkládání multimediálního obsahu (5), (6):

1. **Galerie**, vložení sady obrázků na jedno místo knihy, uživatel pomocí malých teček pod fotografií může přepínat obrázky na jednom místě. Řešení šetří čas a zvyšuje názornost.
2. **Média**, možnost vkládat do elektronické knihy video sekvence.
3. **Test**, jednoduchá možnost k okamžitému ověření získaných poznatků ve formě znalostí a dovedností. Na jednom místě můžeme mít test i o více otázkách, včetně volitelných fotografií.
4. **Keynote**, vložení prezentace vytvořené v aplikaci Keynote (náhrada MS Power Point) a součást balíčku Apple iWork.
5. **Interaktivní obrázek**, nabízí rozšířené možnosti funkce galerie, v podobě popisků.
6. **3D**, umožňuje vkládání interaktivních 3D objektů.

7. **HTML**, vložení obsahu internetové stránky ve formátu HTML přímo do prezentace z předem vytvořeného souboru.

Poslední sada ikon hlavního panelu programu iBooks Author má čtyři ikony. Jsou jimi *Inspektor*, vysouvací menu sloužící k nastavení, textu, tvarů, obtékání, grafů atp. Druhá ikona *Média* v zobrazí okno pro vložení multimediálních souborů typu audio, fotografie a filmy. Předposlední ikona *Barvy* skrývá tzv. „color picker“ – mixér systémových barev v provedení kruh, posuvníky, systémová paleta barev, spektrum a sním. Poslední *Fonts* má funkci nastavení typu a řezů písma.

Obrázek 01: Aplikace iBooks Author – hlavní okno, panel *Kniha* a plovoucí panel widget (1).

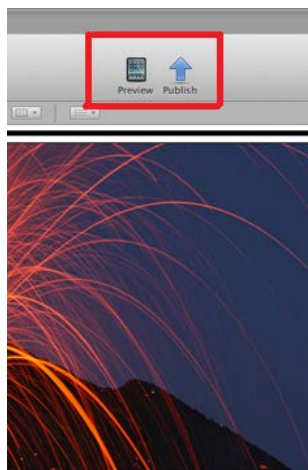
3 Proces publikování elektronické knihy

V případě, že máme knihu vytvořenou, ukážeme si dva způsoby, jak ji publikovat. Prvním jednodušším způsobem je export a osobní distribuce.

Druhou preferovanější možností bude pro uživatele distribuce prostřednictvím iBook Store. Zde je nutné si vytvořit placený nebo bezplatný účet, stáhnout si aplikaci iTunes Producer, pomocí níž je aplikace do iBookstore odeslána. Malý rozdíl z právního hlediska nastane v případě bezplatné možnosti stažení nebo placené elektronické knihy.

Z technických parametrů za zmínku stojí, že je elektronická kniha limitována velikostí 2 GB. Autorům je doporučeno v případě placené varianty nahrát i neplacenou ukázkou knihy o velikosti do 20 MB.

Způsob publikování nabízí otázku, zdali se jedná o klasickou knihu, protože kniha nahraná do iBookstore nemá ISBN. Oficiální název nahrávaného materiálu je dle Apple formát TextBook a díky tomu nemusí být ISBN číslem opatřen. Nesmíte ji prodávat v elektronické podobě ani v tištěné podobě, pouze přes iBooks a to v sekci Textbooks (7).

endisse potenti. Etiam felis nisl, cursus
ada lectus. Suspendisse potenti. Etiam
tesque a tellus orci. Pellentesque tellus

Obrázek 02: Ukázka tlačítek aplikace iBooks Author určených k publikaci v iBookstore a náhledu na zařízení iPad (1).

Obrázek 03: Pohled do iBookstore na bezplatnou vzorovou knihu Life on Earth (8).

Závěr

Aplikace iBooks Author má zatím své limity, ovšem k přihlédnutí k ceně a časově nenáročným možnostem tvorby z ní zmíněné aspekty dělají silný nástroj pro tvorbu elektronických učebnic. Propracovaný systém publikování prostřednictvím iBooks Store umožňuje jednoduché celosvětové sdílení.

V otázce elektronických učebnic pro distanční vzdělávání na vysokých školách aplikaci chybí některé zde uvedené prvky (2). Ovšem současná řešení distančních studijních opor univerzit propadají v designu, nemají jednotný ucelený formát, nepřehledné členění, jejich dostupnost je většinou prostřednictvím LMS (Learning management systémů), které jsou optimalizovány pouze pro standardní prohlížeče desktopových operačních systémů. Problematikou distančního vzdělávání se podrobněji zabývá studie (9).

Příspěvek ukázal jednu z cest, jak se dají s minimálními náklady vytvářet multimediální elektronické učebnice a sdílet je v rámci sítě internet. Námi popisované řešení ovšem naráží na malé rozšíření platformy Apple na českých školách, vyšší pořizovací náklady. K výhodám řešení můžeme zmínit nulové nároky na drahý servis ICT zařízení, výbornou interaktivitu, odlehčení batohů žáků, práci s aktuálním obsahem, zdokonalení se v ovládání ICT prostředků.

Literatura

1. *iBooks Author*. [on-line]. cit. [2012-05-12]. URL: <<http://www.apple.com/ibooks-author/>>.
2. LAVRINČÍK, J. *iBooks a iBooks Author očima pedagoga*. [on-line]. cit. [2012-05-12]. URL: <<http://superapple.cz/2012/05/ibooks-a-ibooks-author-ocima-pedagoga/>>.
3. JANEČEK, V. *iBooks Author: elektronické knihy pro každého*. [on-line]. cit. [2012-05-12]. URL: <<http://superapple.cz/2012/01/ibooks-author-elektronicke-knihy-pro-kazdeho/>>.
4. ZAVŘEL, R. *Apple vydal iBooks Author*. [on-line]. cit. [2012-05-12]. URL: <<http://www.letemsvetemapple.eu/2012/01/19/apple-predstavil-ibooks-author/>>.

5. JANEČEK, V. *Kniha z iBooks Author*. . [on-line]. cit. [2012-05-12]. URL: <<http://www.podcast.tv/video-episodes/kniha-z-ibooks-author-16949079.html>>.
6. JANEČEK, V. Jak na iBooks Author. *SuperApple Magazín*. 2012. Dražovice. Ročník 2. Číslo 3. s. 72n. ISSN 1805-0212.
7. ZAVŘEL, R. *iBooks Author: nástroj s kterým nevytvoříte knihu, ale pouze TextBook bez vlastního ISBN*. [on-line]. cit. [2012-05-12]. URL: <<http://www.letemsvetemapplem.eu/2012/01/20/ibooks-author-nastroj-s-kterym-nevytvorite-knihu-ale-pouze-textbook-bez-vlastniho-isbn/>>.
8. *iTunes Preview*. [on-line]. cit. [2012-05-12]. URL: <http://itunes.apple.com/us/book/e.o.-wilsons-life-on-earth/id490270998?mt=13>>.
9. KLEMENT, M., DOSTÁL, J. E-Learning a jeho uplatnění na PdF UP Olomouc. *Journal of technology and information education*. 2010. Olomouc – EU. Ročník 2. Číslo 1. s. 19 – 23. ISSN 1803-537X (print). ISSN 1803-6805 (on-line).

Lektoroval: Mgr. Martin Havelka, Ph.D.

Kontaktní adresa

PhDr. Jan Lavrinčík, DiS.
Katedra technické a informační výchovy
Pedagogická fakulta UP
Žižkovo nám. 5,
771 40, Olomouc,
Tel.: +420 585 635 813
E-mail: nobilis.felis@seznam.cz